

'Zondag van de kentering der tijden' 24 november 1991

Gemeente van onze Heer Jezus Christus.

"Nu jaagt de dood geen angst meer aan". Maar als je dan als jonge dominee voor de zoveelste keer binnen een half jaar aan de rand van een open graf staat, dan is er toch van alles wat met die dood te maken heeft, dat wel angst aanjaagt. Iedere keer weer wordt je je bewust van je eigen sterfelijkheid, iedere keer weer is er de confrontatie met de droefheid. En iedere keer opnieuw is het alsof je geloof op de proef gesteld wordt. Want als de gestorvene in de groeve neerdaalt, dan kijken wij omhoog naar de hemel, omdat wij geloven in de hemel, in de nieuwe hemel. En soms is de droefheid en het gemis zo groot, dat we blijven steken in onze vertwijfeling, in ons kleingeloof.

Wanneer er zo een stoet langs trekt, langs de rijen met grafstenen, dan kijk je, met verbazing, met verdriet, met nieuwsgierigheid om je heen en lees je de verschillende grafchriften. Mannen, vrouwen, kinderen en je realiseert je ten diepste het onnoemelijke leed dat achter deze grafschriften schuil gaat.

Een dodenakker. Vandaag is dat de omgeving waar wij in gedachten verkeren. Daar horen we vandaag: evangeliewoorden, Grote woorden en hoog gegrepen. En we zingen ze uit, die woorden van Jezus Christus, we zingen ze over dat open graf heen, op zoek naar God, op zoek naar paradijs.

Een grafchrift, zo is wel eens gezegd, is de kortste samenvatting van een mensenleven. Een naam, een toenaam, een tijd van komen, een tijd van gaan en zo nu en dan onderaan de steen een verwijzing naar de Heilige Schrift. Een heel mensenleven, daarvan getuigen een steen op de dodenakker. En je laat tot je doordringen dat hele leven, dat voorbijging, met alles wat daarin menselijk was, mensen die je gekend hebt, die je dierbaar waren. Hun stoffelijke lichamen hebben we samen toevertrouwd aan de schoot der aarde. Zoals een zaad dat wordt gezaaid voor de oogst.

En je kijkt er met de mensen om je heen op terug. Met dankbaarheid, met verdriet, met ongelooft. Dat afscheid nemen is je bij gebleven, omdat het bijna niet te doen was, omdat het moeilijk is om te leven als je oog in oog staat met de dood, de harde bittere dood. En de naam die op die steen is gegraveerd staat ook voor altijd in je ziel gegraveerd. Gelukkig maar.

Als een religieuze jood een graf heeft bezocht, dan laat hij altijd op de grafsteen een klein steentje achter, als boderschap, dat hij er even was. Een steentje, iets dat noch groeit noch bloeit, maar wel iets blijvends. En met diezelfde bedoeling richten wij grafstenen op, en brengen we er misschien bloemen. Als teken, dat je er even bij was, als teken van liefde, een teken van leven.

Bloemen, een zaad dat wordt gezaaid voor de oogst, een lichaam in de schoot der aarde. Jesaja zingt van deze dingen als hij zegt: "In de luister der natuur word Gods heerlijkheid openbaar." Dat doet je denken aan die mensen die je wel eens tegenkomt, en die zeggen: Ik ga dan misschien wel niet naar de kerk, maar als ik het open veld intrek, en in de rust van de natuur ben en alles op mij in laat werken, de pracht en de

—
schoonheid, dan ervaar ik iets van God. En zo was het dus ook al ten tijde van de ballingschap. Want God is immers de schepper van dit alles om ons heen, en daarin openbaart Hij zich in al zijn majesteit en schoonheid.

Maar de openbaring gaat verder. De blik van de profeet beperkt zich niet tot de schoonheid van Gods schepping. Nee, God openbaart zich, zegt de profeet, doordat Hij komt, 'God komt met wrak en met verdelging'. m.a.w. God zal zich wreken op de vijanden van Israël, op diegenen die Gods volk moedwillig in de ballingschap en in dood en ellende hebben gejaagd.

'Sterkt de slappe handen' zegt Jesaja. Slappe handen, d.w.z. ze hebben de mensen van God alles uit handen geslagen. Israël is machteloos geworden, als een snaap dat ter siachting wordt gebracht, willoos en weerloos. Maar slappe handen kennen we ook in het persoonlijk leven. Ik denk alleen maar even aan het getuigenis van Job. Hem was ook alles uit handen geslagen door de macht van de duivel en het kwaad. En dan zegt Kirac tegen Job: 'Jij hebt slappe handen gesterkt: Itoen het nog goed ging in je leven heb jij veien gekolpen en bijgestaan! Dus waarom zou je dan nu niet hopen op die God, die sterkte brengt in het leven van mensen.

Wij kennen slappe handen in het persoonlijk leven. Mensen die zwak zijn geworden, krachteloos in hun ouderdom, in hun ziekte, in hun pijn, in hun medeloosheid. Dat is onze opdracht, om daar sterkte te brengen.

Verstevigt de knikkende knieën, zegt Jesaja, d.w.z. blijf niet medeloos terneerstitten, maar kom overeind. Laat het er niet bij zitten, maar vertrouw op God zelf en kom in dat vertrouwen overeind. Ook dat kennen we uit ons persoonlijk leven: Knikkende knieën. Bijvoorbeeld bij de begrafenissen van iemand die je dierbaar was, met grote moeite, met knikkende knieën. Omdat dan je hele lichaam en je geest in onzekerheid wordt gebracht. Je begint te twijfelen aan de zin van dood en leven. Het gemis dringt tot je door, maar ook ben je je bewust, dat het definitief is. Met lege handen blijf je achter, en wat je nog rest, dat zijn de anderen om je heen. Je kunt je dan hopeloos aan elkaar vasthouden. En wat voor het overige nog overblijft dat is het gemis, de schuldgevoelens misschien, en je kleine geloof.

En dan ben je niet zo sterk meer. En dan dringt het al nauwelijks meer tot je door, dat de profeet verder gaat en zegt: 'Weest sterk, vrees niet'. Sterk zijn en niet bang zijn. M.a.w. vrouwen; vrouwen dat de heer van alle leven deze woorden tot je richt, waar je ook bent in je leven. Maar als wij rondwa- len op die dodeakker, dan zijn wij niet zo sterk meer.

Als wij daar tussen hemel en aarde grote woorden spreken van een God bij wie de bron van alle leven is, een God die eeuwig leven schenkt, dan zijn wij niet zo sterk meer.

Wij zouden wel willen, dat een mens te vergelijken was met een steen, want dat is in ieder geval iets blijvends. En we willen zo graag dat het leven blijvend is, we willen het vasthouden, we kunnen niet zonder het leven van de ander. We willen niet dat er een grens is bij de dood. Want wij zijn geschapen om te leven. Een mens te vergelijken met een steen? Ja, toch kennen we dat, we kennen dat uit het oude testament.

De hogepriester van de tempel in Jeruzalem droeg een sierlijk en waardig priesterkiesd. En op de rug van dat kiesd waren twaalf stenen genaaid. En als dan de priester binnentrad of het offer voetrok, dan kon iedereen zien, hoe God de mensen draagt, zoals een herder, dat zijn lam huiswaarts draagt.

En op zijn borst voor op het gewaad droeg de priester ook enkele stenen. Opnieuw een beeld van God. Want God draagt de mensen op Zijn hart! Onze naam is bij Hem onuitwisbaar, ons leven is bij Hem geborgen. Hij draagt ons op Zijn hart!

En we moeten ons even bedenken, dat wij bij doop en avondmaal opgegeven worden om niet aan de uiterlijke tekenen van water, brood en wijn te blijven hangen. Op diezelfde wijze roept de heilige Schrift ons op, om niet bij de uiterlijke kenmerken van de dood te blijven staan. Wij moeten ons beter niet vastgrijpen aan het graf en aan de grafsteen. Want in het visioen van Johannes in de Openbaringen lezen we de woorden van de Heer: En Ik zal u een nieuwe steen geven en daarop een nieuwe naam.

Want onze oude naam is gesletten en ongedaan aan deze harde wereld. De namen van onze geliefden staan voorgoed gegrift in onze harten. Maar het is mijn geloof, dat God alomtegenwoordig is in onze harten een nieuwe naam te schrijven. Een nieuwe naam die ons door Jezus zelf is aangegad. Een nieuwe naam ontvangen wij bij God, een naam die God welgevallig is, zo zegt Jesaja.

De kortste samenvatting van een menschenleven, dat is zijn grafschrikt. Maar de meest zinvolle samenvatting van je leven, dat zijn de woorden van de Heer: "Ik heb u verlost, gij zijt van mij! Ik zal u geven een wirtste steen en een nieuwe naam."

Nu jaagt de dood geen angst meer aan, want alles, alles is voldaan. Dat is ons motto op de dodenakker. Dat zingen we, zo zingen we ons geloof. Wij zingen niet over onze rouw heen. Wij gaan onze droefheid niet wegwuichen. nee, wij zingen in vertrouwen dat Christus Koning is, over leven en over dood.

Wat is het motto van dit leven, van ons leven? Staat het niet geschreven in het Boek des Levens dat het de bedoeling is, dat wij leven voor Gods aangezigt! En dat is al moeilijk genoeg.

Hoe vaak gebeurt het immers niet, dat bij een aetrigesval en in de dagen om en nabij de begrafenis er van alles boven tafel komt, wat het daglicht niet kan verdragen. Dan ineens blijken hoe de werkelijke familieverhoudingen er voor staan. Dan komen de haat en de hebzucht bovendien. Maar is dat dan de bedoeling? Is dat dan de manier van leven, die we erop na houden? Als dat zo is, dan is uw leven armoedig, dan is uw leven klein.

Nee, hoe zullen wij leven voor Gods aangezigt? Some en gelukkig meer zie je ook rond begrafenissen, dat familieleden elkaar weer zien, en elkaar opnieuw leren kennen. Dat er toedering is, dat er vergeving is, en dat men bij elkaar houvast kan vinden. En dat is waarachtig leven voor Gods aangezigt!

Zo is de bedoeling, dat wij leven tot eer van God en de dienst aan de naeste. En voor hen die dat aandurven is er een weg. Ja, Jesaja beschrijft ons deze weg en zegt: "Daar zal een gehaande weg zijn, die de heilige weg wordt genoemd."

En in de eerste plaats spreekt Jesaja hier over de weg naar God. De weg die de verlorenen en de ontsienanen zullen gaan, en zij zullen eeuwige vreugde vinden en blijdschap, en er zal geen

kommer meer zijn, en het zuchten van de mens zal daar een einde hebben.

Maar als wij zullen leven voor Gods aangezicht, dan moeten wij hier en nu een gebaande weg zien te vinden. Iets waar geen wegen meer zijn, daar waar het leven dor is geworden, omdat je moet leven met een lege plaats en met het gemis daar is het zaak om een weg te vinden. En soms lukt het, dan na enige tijd, om inderdaad de draad weer op te pakken, om verder te gaan met je eigen leven. Misschien moet je alleen verder, vaker kun je dat samen met anderen. En gelukkig maar, want zo is de wil van God, dat wij elkaar bij de hand vatten om verder te kunnen.

En niet voor niets lezen we vandaag ook die grote woorden van Paulus over de opstanding uit de doden. Het is wat filosofisch wat Paulus ervan zegt, maar het is wel heel helder. Hij zegt: Als Christus niet is opgestaan uit de doden, dan is ons geloof leeg en zinloos en dan zouden wij nog rondwalen in de zonde. En dan zijn ook allen die van ons beengegaan zijn verloren. "En indien wij alleen voor dit leven onze hoop op Christus gebouwd hebben, zijn wij de beklagenwaardigste van alle mensen."

En het enige wat ons dan nog rest, dat is de belijdenis van ons geloof. Zo is het nu en zo is het voor Paulus. Want nadat hij dit had gezegd, gaat hij verder met de belijdenis van zijn hart: "Maar Christus is opgewekt uit de doden, als eersteling van hen die ontslapen zijn. Want in Christus zullen allen levend gemaakt worden!"

Een levend geloof, een levend geloof, waarmee de prikkel van de dood voorgoed weggevaagd is. Nu jaagt de dood geen angst meer aan, want alles, alles is voldaan. En de belijdenis van het geloof brengt Paulus tot hoge begrepen en tot grote woorden die ons in het hart gegoten worden. Woorden van leven: 15. 54-58:

Dat staat ons te doen: Dat is ons leven voor Gods aangezicht, overvloedig in het werk des Heren, overvloedig in de liefde in de vergeving. Altijd in de buurt om te helpen, om de hand te reiken om een weg te bouwen, waar geen weg meer lijkt te zijn. Ja, daar waar een levensweg doodgelopen is, daar waar mensen het gevoel hebben dat zij levend dood zijn, daar is het aan ons en aan de kracht van Gods Geest om licht te bieden op een leefbaar leven, en uiteindelijk op eeuwig leven.

Ja, dat staat ons te doen! God danken voor de overwinning van Jezus op de dood. Dat staat ons te doen, om het hart en ziel te geloven in Jezus Christus en dat nooit weer toe te laten. Ja, het is aan ons om te getuigen van het evangelie!

Weet u wat het wonder is van die bijbel, dat is dat al in de Torah al aan het begin van die gebaande weg, al in de wet van Mozes het evangelie werd verkondigd, want staat er niet in Deuteronomium: "Het leven en de dood stel ik u voor, de zegen en de vloek: kies dan het leven!"

Dat al aan Mozes evangelie werd verkondigd, dat mag ons dan toch tenslotte overtuigen, dat met die God er hier en straks een weg ten leven is. Dat is te doen! God verdraagt ons en Hij draagt ons op het hart, dag aan dag. En ons leven wordt gedragen als op de handen van engelen, zodat wij niet vallen, niet struikelen, en de moed niet verliezen.

Eidere zegt Paulus: "Nu wij dan dit evangelie ontvangen hebben, verliezen wij de moed niet."

Gemeente van Jezus Christus, houdt dan moed, in leven en in sterven. Geloof in Jezus Christus de Koning van deze erbarmelijke wereld. Wees arerk, onwankelbaar, en laat overvloedig het werk des Heren zien in je leven.

Blijf standvastig, danwel aarzelend bidden naar de Heer, die red uit alle nood. Blijf zingen, van genade, van ontferming, van verlossing. Blijf zingen voor hen die niet meer kunnen zingen. Blijf vragen voor die geen stem meer hebben.

Kies dan het leven. Kies voor het leven. Maak de weg voor jezelf en voor anderen begaanbaar, want zo vervul je de wil van God. Vergeet in dat alles de liefde niet, die sterker moet zijn dan de haat en de jalouzie en de hebzucht.

Kies dan het leven, als een kind van God, en vergeet niet, dat je arbeid nooit tevergeefs is in de Here

Dat is het evangelie van deze dag, goede boodschap van Jezus Christus: Nu jaagt de dood geen angst meer aan, want nu de Heer is opgestaan, nu vangt het nieuwe leven aan.

Geloof dat evangelie en leef voor het aangezicht van God.

AMEN